

บทที่ 2

บริบทของคนไทยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

การศึกษาบริบทของคนไทยในรัฐกลันตันแม้จะไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้ แต่มีความจำเป็นสำหรับการปูพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจความเป็นมาของคนไทยในแถบนี้ ตลอดจนเพื่อให้เห็นภาพวิถีชีวิตและการปรับตัวที่สอดคล้องกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเนื้อหาในส่วนนี้พอสังเขปเท่านั้น โดยอาศัยการเข้าถึงข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการสัมภาษณ์คนไทย

ภูมิหลังของคนไทยในกลันตัน

คนไทยเข้ามาอาศัยในกลันตันตั้งแต่เมื่อไหร่ยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด โดยมีหลักฐานอย่างคร่าว ๆ ที่ อาจารย์ธำรงค์ดี อายุวัฒนะ (2547:182) ได้รวบรวมจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พระราชพงศาวดาร จดหมายเหตุ โบราณสถานโบราณวัตถุ ศาสนสถาน พอเชื่อได้ว่า ในรัฐกลันตันนั้นมีคนไทยอาศัยอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 400 ปี คือราว ๆ ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชา แห่งกรุงศรีอยุธยา หรือไม่กี่ราว ๆ ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Rober L. Winzeler (1976 : 320-322) ที่กล่าวว่าคนไทยได้อาศัยอยู่ในรัฐกลันตันมานานมากแล้ว ส่วนจะเข้ามาอยู่ตั้งแต่เมื่อไหร่ นั้นยังเป็นที่ยังคลุมเครืออยู่ แต่ก็คาดว่าคงอพยพมาจากดินแดนทางตอนใต้ของประเทศไทย โดยกลุ่มคนไทยส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมากทางตอนเหนือของรัฐ โดยเฉพาะที่อำเภอตุ้มปัด จากการลงพื้นที่ภาคสนามได้สัมภาษณ์คนไทยหลายคนซึ่งแต่ละคนก็ได้เสนอมุมมองตามข้อมูลที่ตนเองได้รับการถ่ายทอดมาอีกทอดหนึ่งจากบรรพบุรุษ หรือจากการบอกเล่าต่อ ๆ กันมา เช่น

“คนไทยนะอยู่ที่นี้มาก่อนสมัยอยุธยากว่า 300 ปี คนไทยนะยึดติดกับพื้นที่ที่นี้มานานแล้ว...” (พระวิจารณ์คุณ. 28 มิถุนายน 2551), “แต่ก่อนแถวนี้เป็นป่าก็ยังไม่รู้ว่าคนไทยหรือคนมลายูมาอยู่ก่อน คำพูดของคนไทยก็คล้าย ๆ กับคนไทยที่อยู่แถวตากใบแต่ก่อนคนไทยก็จะอพยพกันมาเพื่อมาหาที่ทำกิน ส่วนใหญ่จะมาทำนา” (นายสมบูรณ์ จันทร์เดิม. 1 กุมภาพันธ์ 2551)

ข้อสันนิษฐานในการดำรงอยู่ของกลุ่มคนไทยในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซียนั้นมีอยู่อย่างหลากหลาย ทั้งในด้านพื้นที่ที่อพยพมา และระยะเวลาที่เข้ามาอยู่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษา

เพิ่มเติมในเชิงลึกในโอกาสต่อไป แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ที่มีคนไทยอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้เป็นจำนวนมากแล้ว และมีสถานภาพเป็นคนสัญชาติมาเลเซีย เชื้อสายไทย นับถือศาสนาพุทธ อยู่ในสังคมมาเลเซียที่ส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งด้วยคุณสมบัติเหล่านี้จึงทำให้กลุ่มคนไทยกลายเป็นชนกลุ่มน้อยไปโดยปริยาย

คนไทยในกลันตันจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนใหญ่ มีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน และจะแยกตัวออกมาต่างหากจากชุมชนชาวมลายู ทั้งเป็นเพราะการจัดจองพื้นที่ของบรรพบุรุษในอดีตที่สืบทอดมาสู่ลูกหลานในยุคปัจจุบัน และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มชน ซึ่งแหล่งที่อยู่ของคนไทยนั้นกระจายอยู่ในหลายอำเภอของรัฐกลันตัน โดยหนาแน่นที่สุดอยู่ที่ อ.ตุ้มปัด และอ.ปะเสร์มัส ซึ่งจากสารสนเทศของสมาคมชาวสยามกลันตัน พบว่ามีชุมชนชาวไทยอาศัยอยู่ใน 7 อำเภอ จำแนกเป็น 31 หมู่บ้าน รวมมีคนไทยกว่า 14,500 คน

วิถีชีวิตและการปรับตัวคนไทยในรัฐกลันตัน

รัฐกลันตันเป็นรัฐที่ปกครองโดยพรรคอิสลามแห่งมาเลเซีย (PAS) ที่เคร่งครัดในหลักศาสนาอิสลามมาอย่างยาวนาน จึงส่งผลให้รัฐนี้กลายเป็นศูนย์กลางศาสนาอิสลามของมาเลเซียไปโดยปริยาย ปรัชญาการณดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการปรับตัวของคนไทยที่เป็นชนกลุ่มน้อยและนับถือศาสนาพุทธพอสมควร ดังจำแนกต่อไปนี้

3.1 ด้านสังคม คนไทยมักอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยไม่ปะปนกับคนมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน คนไทยเหล่านี้จะใช้ภาษาไทยถิ่นเป็นภาษาพูดและมีคนไทยจำนวนไม่น้อยที่สามารถใช้ภาษาเขียนได้ด้วย แต่ก็ยังมีความสามารถในการสื่อสารภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาราชการอีกด้วย การอยู่ท่ามกลางสังคมอิสลาม คนไทยจึงมีการปรับตัวพอสมควร ทั้งนี้เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อคนมลายูที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่างและมีความเป็นเจ้าของประเทศมากกว่า ความเจียมเนื้อเจียมตัวจึงเป็นอีกบุคลิกหนึ่งของคนไทย กล่าวคือ คนไทยเหล่านี้จะไม่พยายามที่จะมีปัญหาของคนมลายู เพราะคิดว่าตัวเองจะเสียเปรียบ หรืออาจไม่ได้รับความยุติธรรมอย่างเต็มที่ แต่ในความเป็นจริงคนมลายูเองก็ไม่ได้เข้ามาขุ่นวายหรือสร้างปัญหาให้กับคนไทยแต่อย่างใด

“ส่วนใหญ่มาเลเซียทำอะไรเพื่อชาวมลายู คนไทยจะไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน ช่วงหลัง ๆ จนถึงปัจจุบันรัฐบาลจึงยอมรับมากขึ้น...มาเลเซียมีการออกกฎหมายกีดกันการค้าของจีน ทำให้คนไทยต้องตกไปอยู่ในลักษณะเดียวกันกับคนจีน

เพราะเขาต้องการยกระดับทางเศรษฐกิจของคนมลายู” (นายสมบุรณ์ จันทร์เดิม. 1 กุมภาพันธ์ 2551), “เสียเปรียบเขา เขามีพรรคมีพวก ไม่กล้ามีปัญหา ถ้ามีมันยึดเชื้อไม่คุ้ม แต่โดยปกติคนไทยก็ไม่มีปัญหากับแขกอยู่แล้ว....ปัญหามันจะยึดเชื้อ ไม่มีดีกว่า” (ช่างก่อสร้างวัดจีนประดิษฐ์. 9 มีนาคม 2551).

จากคำให้สัมภาษณ์ของคนไทยในรัฐกลันตันมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ รู้สึกว่าตนได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมเมื่อเทียบกับคนมลายู แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้มีทัศนคติเชิงลบต่อรัฐบาลเสียทีเดียว เพราะถึงอย่างไรรัฐก็ให้การสนับสนุนกิจกรรมของคนไทยอย่างต่อเนื่อง

ด้านความสัมพันธ์กับคนมลายุนั้น แม้จะมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและศาสนาที่ไม่ได้มีปัญหอะไรรุนแรง กิจกรรมส่วนใดที่สามารถทำร่วมกันได้ก็ทำ ส่วนกิจกรรมใดที่เป็นกิจกรรมเฉพาะของแต่ละกลุ่มก็แยกกันไปไม่มีการก้าวก่ายกันแต่อย่างไร ส่วนจะมีปัญหากระทบกระทั่งกันบ้างก็เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลไม่เกี่ยวกับเชื้อชาติ ประการสำคัญที่ทำให้คนไทยกับคนมลายูดูกลมกลืนเป็นหนึ่งอันเดียวกันได้ก็คือภาษา โดยที่คนไทยสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษามลายูได้ โดยเฉพาะผู้ชายคนไทยกับคนมลายุนั้นแทบไม่เห็นความแตกต่างกันเพราะมีการแต่งกายคล้าย ๆ กัน

“...คบกันแบบพี่แบบน้องกัน ต่างกันที่ภาษาและศาสนาแค่นั้นเอง อยู่กันช่วยเหลือกันต่าง ๆ นานา เพราะเวลา มีงานวัด คนอิสลามก็มาขายของที่ในวัด เราก็ให้ขายได้ เพราะเราอยู่ด้วยกันก็ต้องพึ่งพากันเขาก็อยากหารายได้คนไทยก็อยากหารายได้ช่วยเหลือกันไป...” (นางสาวบุญ พรหมจาวี. 31 มกราคม 2551), “อยู่ฝั่งนี้เราเป็นคนมลายู ภาษาที่เราใช้ก็ภาษามลายู ไปทุกที่ก็ใช้ภาษามลายู เวลาเราไปไหนเขาก็ว่าเราเป็นคนมลายู เพราะหน้าตาก็คล้ายกันอยู่แล้ว เพราะสำเนียงที่เราพูดไม่ได้แตกต่างจากเขาโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ๆ” (นายบุญไทย ไม่ทราบนามสกุล. 9 มีนาคม 2551), “

“สำหรับที่นี่ไม่มีปัญหอะไร คนไทยกลัวไม่กล้าที่จะสร้างความเดือดร้อนอะไรให้กับคนมลายู และคนมลายูเองก็ไม่สร้างความเดือดร้อนอะไรให้กับคนไทย” (ผู้สูงอายุชาวมลายู. 18 มิถุนายน 2551)

ความด้อยการศึกษาของคนไทยในอดีตทำให้คนไทยมีประสบการณ์ที่เสียเปรียบหลาย ๆ เรื่องกับคนเชื้อชาติอื่น จึงเป็นบทเรียนให้ผู้ปกครองรุ่นหลัง ๆ เห็นความสำคัญของการศึกษา และพยายามส่งบุตรหลานของตนให้ได้เข้าศึกษาสูงๆ ทั้งนี้ก็เพื่อโอกาสในการประกอบอาชีพและยกระดับ

ฐานะของตนให้เทียบเท่าคนเชื้อชาติอื่นๆ ที่สำคัญรัฐบาลมาเลเซียไม่ได้กีดกันในเรื่องสิทธิทางการศึกษา แต่ในทางตรงกันข้ามกลับให้การสนับสนุนอย่างดียิ่ง

“...เด็กไทยที่เรียนดีได้รับการสนับสนุนจากหลวงเรียนมหาลัย แต่ว่าต้องเรียนดี สอบได้เอ ก็คนไทยที่เป็นชาวนาชาวสวนก็ได้ทุนหลวงเหมือนกัน ได้หนังสือฟรีไม่ต้องซื้อ ไม่เหมือนประเทศไทย หนังสือได้ฟรีทุกอย่าง...” (ประธานสมาคมสยามกลันตัน. 1 กุมภาพันธ์ 2551), “...เขาให้เรียนเต็มที่ สมุดอะไรนี้เขาให้หมด ไม่ต้องจ่าย เรียนฟรีถึง ม. 5 พอถึงมหาวิทยาลัยค่อยใช้เงิน แต่ก็ใช้ไม่มาก ไม่เหมือนประเทศไทย” (นางตีบ แก้ว มณี. 10 มีนาคม 2551) “...ในสมัยก่อนคนไทยนั้นด้วยความรู้ไม่ได้ศึกษา โรงเรียนก็อยู่ ห่างไกล ในสมัยนี้ก็ยังสามารถศึกษาไปถึงระดับมหาวิทยาลัยก็มี รัฐบาลก็มี เมื่อเปรียบเทียบกับสมัยเมื่อ 20-40 ปี มานี้ ในสมัย 10 ปีที่ผ่านมาขึ้นดีมาก ปัจจุบันยังดีขึ้นอีกเพราะสมัยนี้มันตื่นตัว พ่อแม่ก็ตื่นตัวก็เลยสนับสนุนให้เด็กไปเรียนจนกระทั่งเรียน ไปถึงระดับมหาวิทยาลัย” (พระวิจารย์คุณ. 28 มีนาคม 2551)

พระสงฆ์ในรัฐกลันตันมิได้มีฐานะเฉพาะการเป็นนักบวชที่ต้องเป็นผู้สืบทอดพุทธศาสนา เท่านั้น หากแต่ยังทำหน้าที่ในการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยและเป็นผู้นำชุมชนชาวไทยไปในคราวเดียวกัน ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีฐานะพิเศษสำหรับคนไทยที่ได้รับความเคารพยำเกรง แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมของสังคมหลายที่นับถือศาสนาอิสลามแล้ว พระสงฆ์กลับมีฐานะเพียงคนธรรมดาคนหนึ่งเท่านั้น ส่วนที่ยังมีบ้างก็คือการแต่งตั้งเจ้าคณะปกครองคณะสงฆ์ที่ต้องได้รับการรับรองจากสุลต่านของรัฐตามประเพณีที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมา จากการสัมภาษณ์พบว่าพระสงฆ์ต่างก็ยอมรับในสถานภาพปัจจุบันของตนบนแผ่นดินมลายู

“...มองเป็นนักบวช อย่างอาตมา เป็นนักบวชเรียกว่า “สังฆะ” สุลต่านยังตั้ง ตำแหน่งให้ เค้าไม่ได้เหยียดหยาม เค้าไม่ได้ยก เค้าไม่ได้ชู เค้าไม่ได้ปลด อยู่เป็นกลางๆ พระก็เหมือนประชาชน ถือบัตรประชาชนเหมือนกัน” (พระวิจารย์คุณ. 28 มิถุนายน 2551), “รัฐบาลมาเลย์เขาไม่ยุ่งกับศาสนาอื่น อยู่แบบอิสระ ง่าย ๆ รัฐบาลไม่มีการห้ามอะไรต่าง ๆ กับพระกับคนไทย เขาเปิดโอกาส อย่างที่วัดมีงานอะไรเชิญเขามาเป็น ประธานเปิดเขาก็มา...อย่างพระสงฆ์เราไปไหนก็ได้ไม่มีใครว่าจะดูถูกหรือ สบาย เข้าไหนออกไหนก็ได้ ไม่มีการห้ามพระสงฆ์...” (พระมณูญ สังวุฒิโก. 10 มีนาคม 2551)

อย่างไรก็ตามความเจริญของศาสนาพุทธในรัฐกลันตันนั้นต้องพึ่งพาคนเชื้อสายจีนเป็นหลัก จากการสังเกตพบว่าบรรดาวัดในกลันตันแทบทุกวัดมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน

ภาพ 2 สถาปัตยกรรมจีนในวัดมาลัย อ.บาเจาะ รัฐกลันตัน

3.2 ด้านเศรษฐกิจ คนไทยในกลันตันส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย แตกต่างกันไปตามสภาพภูมิประเทศของแต่ละอำเภอ เช่น อ.ตุมปัต นิยมปลูกผักและทำนา, อ.ปะเสร์มีส อ.ตะเนาะแมเราะ ทำสวนยางพารา, อ.ปะเสร์ปุเต๊ะ อ.บาเจาะ ปลูกใบยาสูบเป็นต้น สำหรับคนรุ่นใหม่นิยมเข้าไปทำงานในเมืองตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน ส่วนที่ประกอบอาชีพรับราชการมีจำนวนน้อย จากคำสัมภาษณ์ของคนไทย มีความเห็นสอดคล้องกันคือ คนไทยในกลันตันส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง ส่วนที่ยากจนก็ไม่ถึงกับจะไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งนี้เป็นเพราะคนไทยทั้งหลายมีความขยันทำมาหากิน ไม่มองมือขอเท้า และคิดว่าหากมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีก็จะได้รับการยอมรับสูง

“คนไทยทำเกษตรปลูกข้าวปลูกผัก และอาชีพค้าขายเล็กๆ น้อยๆ บางคนก็เปิดร้านในบ้าน ทำการเกษตรที่บ้านและก็เอาไปขายที่ตลาด บางคนเป็นพ่อค้าคนกลางรับสินค้าเกษตรไปขายในตลาด เก้าสิบแปดเปอร์เซ็นต์ทำสวน หนึ่งเปอร์เซ็นต์ค้าขาย อีกหนึ่งเปอร์เซ็นต์ทำงานกับรัฐบาล ทำงานที่โรงงานเป็นกรรมกร” (ประธานสมาคมสยามกลันตัน. 1 กุมภาพันธ์ 2551), “สมัยก่อนทำนาเป็นหลัก การทำเกษตรต้องไปเรียนจากเมืองไทย ต่อมาก็ทำค้าขาย ปลูกผักขายผัก จากที่ทำนาก็มาปลูกผัก ไปเป็นช่างกรรมกรก่อสร้าง รับจ้าง” (นายสมบุรณ์ จันทร์เดิม. 1 กุมภาพันธ์ 2551) “จะว่ายากจนก็ไม่เชิง จะว่ารวยก็ไม่ใช่ว่า เป็นว่าปานกลาง ขนาดอดอยากไม่มี พอมีกินมีใช้ คือเราอยู่

กับแบบพอเพียง ที่บ้านก็ปลูกผักปลูกอะไรเราก็พอได้กิน จะซื้ออะไรก็ต้องคิดหน่อย ไม่จำเป็นก็ไม่ต้องซื้อ" (วิโรจน์ งามช่วย. 9 มีนาคม 2551)

ภาพ 3 สวนยางพาราที่ อ.ตะนาวศรีและไร่ยาสูบ ที่ อ.บางเจาะ

3.3 ด้านการเมือง คนไทยในรัฐกลันตันเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางการเมืองน้อยมากไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับชาติ ระดับรัฐ ระดับท้องถิ่น หรือแม้แต่การเมืองพลเมือง คนไทยทั้งหลายอยู่ในสถานะเพียงไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือให้การสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบเท่านั้น จากคำบอกเล่าของคนไทยในกลันตัน พบว่าในอดีตคนไทยส่วนใหญ่จะให้การสนับสนุนพรรคอัมโน เพราะมีนโยบายที่ไม่แข็งกร้าวต่อคนเชื้อชาติอื่นเท่ากับพรรคปาส (PAS) แต่ในระยะหลัง คนไทยมีความโน้มเอียงไปทางพรรคปาสมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากรัฐกลันตันถูกปกครองโดยพรรคปาส มาอย่างยาวนานและมีแนวโน้มที่จะปกครองรัฐนี้ต่อไป ถึงอย่างไรก็ตามพรรคปาสก็ให้การสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มคนไทยอย่างสม่ำเสมอ และไม่ได้มองกลุ่มคนไทยว่าเป็นคนอื่น

"การเมืองมาเลยไม่เหมือนกับเมืองไทย คือ ถ้าคนหมู่บ้านเขาจะเอาพรรครัฐบาล เพราะถ้าขออะไรแล้วมันได้ เช่นพวกงบประมาณมาทำหมู่บ้านอะไรก็ของง่ายหน่อย ส่วนในกลันตันที่ปกครองโดยฝ่ายค้านคือพรรค PAS แต่ต้องเอางบประมาณมาจากส่วนกลาง คือพรรครัฐบาล ก็จะได้น้อย แต่ถ้ารัฐไหนปกครองโดยพรรครัฐบาลก็จะได้รับงบมาก ทুমให้เลย" (นายบุญไทย. 9 มีนาคม 2551) "เราอยู่ในส่วนของฝ่ายค้านเขาไม่ได้ทำกับเราเหมือนว่าเราเป็นลูกเลี้ยงของเขาหรอก สวัสดิการของเราให้เขายังให้เราอยู่ เขาก็ยังพิจารณาอยู่ มันก็ไม่เท่าเทียมกันหรอกกับคนมลายู" (นายจำเริญ เสรีรัตน์. 1 กุมภาพันธ์ 2551)

ในส่วนของการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของภาคประชาชนพบว่า คนไทยไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก การที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นั้นแทบจะไม่มีปรากฏ ส่วนที่เคย

มีบ้างก็ไม่ยั่งยืน ซึ่งแสดงว่าคนไทยนั้นไม่ชอบรวมกลุ่มกันทำงานเป็นทีมเท่าใดนัก แต่หากเป็นความร่วมมือทางศาสนาและวัฒนธรรมนั้นยังมีให้เห็นอยู่ทั่วไปแต่ก็เป็นความร่วมมือกันที่ถูกสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

“การรวมกลุ่มทางอาชีพนั้นยาก สมมุติว่า มีการรวมกลุ่มปลูกผัก หรือกลุ่มอะไรต่างๆ คือคิดในเรื่องการรวมกลุ่มจะไม่เหมือนกับพวกญี่ปุ่นหรือเกาหลี หรือคนจีน เค๋า 4-5 คน เขาก็รวมกลุ่มกันเป็นสมาคมแต่คนไทยนี้ไม่ชอบรวมกัน รวมกันไม่ได้ รวมกันแล้วพัง... เช่น การตั้งสมาคมสยามกลั่นต้นคนไทยเองยังไม่ได้เป็นสมาชิกทั้งหมดเลย มีอยู่ 13, 000 คน เป็นสมาชิกแค่ 800 คน คือหายไปโดยไม่ได้เป็นสมาชิก 12,000 คน” (Eh Ding ³ / Chau Uwan. 28 มิถุนายน 2551)

3.4 ด้านวัฒนธรรม คนไทยในกลันตันมีวัฒนธรรมเช่นเดียวกับวัฒนธรรมของคนไทยในประเทศไทย โดยเฉพาะวัฒนธรรมในภาคใต้ เช่น ภาษา ศาสนาและประเพณี ซึ่งจากคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า คนไทยในกลันตันจะใช้ภาษาได้สำเนียง อ.ตากใบ มีการจัดประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า หรือกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ เช่นการใส่เปรต (บุญเดือนสิบ) เป็นต้น

“สังคมของเรามันเป็นสังคมที่ผูกพันกันดี รักใคร่กัน ประเพณีของเราจะอนุรักษ์ไว้ทุกอย่าง การไหว้ต่าง ๆ มีงานมีการอะไรก็จะไหว้หมด แบบพื้นเพบ้านเรา ของเก่า ๆ ไม่ทิ้งนะ” (พระสุริยนต์ ดันติพล. 31 มกราคม 2551) “เราเป็นคนไทย ก็ต้องทำตามประเพณีของเรา เราจะไปอายุเค้าทำไม” (เยาชนบ้านบ่อเสม็ด. 28 มิถุนายน 2551). “เราเป็นคนไทยอยู่ที่นี่มีความสุขกว่าอยู่เมืองไทยบ้านตัวเองอีกนี่งานวัดงานอะไร ประเพณี สงกรานต์ ลอยกระทงอะไรทำไปเถอะ เขาไม่ว่าหรอกเวลาเรามีงานประเพณีอะไร คนอิสลามเค้าก็มาเหมือนกัน มาดู มาเที่ยว” (พ่อค้าข้าวแกงบ้านบ่อเสม็ด. 31 มกราคม 2551)

เนื่องจากคนไทยในกลันตันรับข่าวสารผ่านสื่อมวลชนของประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางวิทยุ หรือโทรทัศน์ น่าจะมีอิทธิพลสำคัญที่ทำให้คนไทยมีความใกล้ชิดกับวัฒนธรรมไทย และสามารถสืบทอดไปสู่คนไทยในรุ่นหลัง ๆ ได้

“การอ่านการเขียนอย่างนี้ใช่ไหมคะ แบบว่าพวกที่ได้ดูรายการไทยๆ แล้วทำให้พวกเราได้เรียนรู้การพูดไทย การพูดภาษาภาคกลาง แล้วเกี่ยวกับการอ่านอย่างนี้ เราต้องอ่านใช่ไหม เวลาที่มีคำ อะไรที่เขียนข้างล่างใช่ไหม ในด้านของแบบวัฒนธรรมก็มีแบบจักรๆวงศ์ๆ แบบสังข์ทองนี่ เราได้ดูการแต่งตัวอะไรของเค้าค่อนข้างเยอะ” (นางสาวนิรา รัตนพันธ์. 28 มิถุนายน 2551)

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยก็มีอิทธิพลสำคัญที่ทำให้ความมั่นคงในวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมมีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้วิถีปฏิบัติของคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ มีความแตกต่างกัน เช่นการแต่งกาย การแสดงออกต่อศาสนา แต่ในเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทยนั้นมิได้เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

“แตกต่างระหว่าง พ่อแม่เราก็คือ นับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน ที่แตกต่างกันก็คือ การแต่งตัว แล้วอีกอย่างก็อาหารกิน แล้วการเข้าวัดเข้าวาวันพระก็มาใส่บาตรทุกเช้า แต่สมัยนี้เด็กไม่มาใส่บาตร” (เยาวชนบ้านบ่อเสม็ด. 28 มิถุนายน 2551)

กล่าวโดยสรุปบริบทของคนไทยในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซียที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมานั้นยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่ในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีนั้นมีความโดดเด่นโดยมีลักษณะใกล้เคียงกับวัฒนธรรมไทยในประเทศไทย นอกจากนี้ด้วยวิถีชีวิตที่รักสงบ เจียมเนื้อเจียมตัวทำให้คนไทยซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในมาเลเซียไม่ได้เป็นภาระต่อรัฐบาลมาเลเซียแต่อย่างใด หากจะมีความขัดแย้งในความในเสมอภาคในฐานะพลเมืองของมาเลเซียบ้าง ก็เป็นเพียงการเล่าสู่กันฟังเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปต่อรองเพื่อให้เกิดการแก้ไขแต่อย่างใด